

Studietur til SMS – Social Motivation Services

Senest revideret den 19. oktober 2011

Fre. 10. februar: Gruppen mødes i Københavns Lufthavn i god tid før afgang, checker ind samlet og tager af sted.

Lørdag 11. feb: Ankomst til Dhakas internationale lufthavn, hvor den modtages af rejselederen, som også er grundlægger af SMS. Vi tager direkte til det 3-stjernede hotel Bon Vivant i bydelen Gulshan og får tildelt værelser. Efter lidt tid på værelserne samles gruppen igen til en kop kaffe, generel orientering om turen og hører helt aktuelt nyt om landet samt udbetaling af lommepege. Alle vil være lidt trætte efter rejsen, så vi går en tur og får sat gang i blodomløbet igen. Turen går forbi den danske ambassade, der dog er lukket i weekenden, og videre til en sydende heksekedel af marked og shopping center i Gulshan 2. Vi spiser frokost på en lille, meget lokal restaurant med god ris og karry. Imens er vores bus ankommet, og vi kører ned i byen for at se 2 museer, der er vigtige for at kunne forstå landets specielle historie. Vi standser dog også lige op ved landets parlament med den meget karakteristiske arkitektur (se billedet t.h.).

Nationalmuseet er et stort, lidt kedeligt og en upædagogisk sammensat samling af alt muligt om Bangladesh – lige fra undergrunden til fuglelivet under himlen. Men et besøg her giver alligevel en udmærket introduktion til landet. Frihedsmuseet er et lille privat museum, der sætter det moderne Bangladesh i historisk, kulturelt og religiøst perspektiv. Museet fokuserer meget på det dramatiske år 1971, hvor landet rev sig løs fra Vestpakistan gennem en uhyggeligt blodig og dramatisk frihedskrig. – Aftensmaden indtager vi på hotellet, og efter aftensamlingen siger vi godnat.

Søndag 12. feb: Efter morgenmaden kører vi til Airport Station og står på toget og kører nordpå. Det nordvestlige Bangladesh er det mindst udviklede og den fattigste del af landet. Det er også her, at man finder det mest autentiske landsbysamfund og en god del af de 64.000 landsbyer, der findes i Bangladesh. Her er man langt fra megacity Dhaka med alt dens larm, møg og støj. Her er nattehimmelen fløjlsort og folk er mere umiddelbare og ligefremme end dem længere sydpå. Her finder vi også interessante historiske monumenter, og Social Motivation Services kører sine 3 skoler og GIRLS skrædderprogrammet med støtte fra Danmark. – Togrejsen stopper i Saidpur. Vi står af og finder byens bedste restaurant og spiser frokost. Det er lidt af en oplevelse! – Saidpur rummer en stor befolkning af de foragtede bihari'er – oprindelig indvandret fra Indien til at arbejde i englændernes administration af Bengalen. De holdt med pakistanerne under uafhængighedskrigen i 1971, fik efter krigen frataget alle deres borgerrettigheder og henvist til at bo i store flygtningelejre, hvor de fleste stadig bor. De kendes på deres sprog, som er urdu – det sprog der tales i Pakistan – og holder utroligt nok fast i deres kultur og deres traditionelle erhverv: Handel. – Efter frokosten kører vi i bil til landsbyen Khosapur, hvor vi indkvarteres. Landsbyen består af en blanding af kristne, hinduer og muslimer, men værtsfamilien er kristen. Til vores positive overraskelse konstaterer vi, at sene-

gene i

værtsfamiliens lerhuse er bløde med skumgummimadrasser, der er myggenet og vi får tunge, varme vattæpper imod nattekulden. Vi spiser aftensmad og præsenterer os for vores værtsfamilie, som vi snakker med og lærer at kende. Vi holder aftensamling under stjernehimlen, mens duggen falder fra kokospalmernes blade, siger godnat og går tidligt i seng.

Mandag 13. feb: Efter morgenmaden hedder dagen St. Mathews School project! Først kører vi til morgensamling på St. Mathews School i Birganj, som blev åbnet i 2005 af rejselederen og nogle af hans tidligere lokale medarbejdere. Skolen blev startet i projektlederens forhave, og projek-

tet søger efter midler til at kunne købe sit eget stykke jord, hvor man kan bygge ordentlige murstensbygninger, i stedet for det nok så charmerende bambus barakker, der undervises i. Vi følger begyndelsen af de 150 elevers skoledag, drikker te med de danske volontører og hører om deres hverdag. – Herefter tager vi bus til Pirganj 30 km væk og kigger på nr. 2 St. Mathews School med 165 elever – åbnet i 2006. Også her får vi te og møder de uimodståeligt søde børn. Denne skole er præget af en utrolig god og solidt funderet lokal ledelse. Det har skabt et virkelig godt omdømme i byen, og der er hvert år en god tilgang af elever. – Efter frokosten kører vi til Golapganj, hvor SMS driver et lille skrædderprojekt for piger. På 6 måneder lærer 10 piger at sy alt det, en kvindelig skrædder har behov for at kunne, og så kan de faktisk stå på egne ben efter at de har fuldført uddannelsen. Projektet hedder GIRLS (som står for "Giver Indtægt, Rettigheder, Levebrød og Sundhed"). Når vi har set os mætte, tager vi bussen tilbage til Khosalpur landsby. Efter aftensmad samles vi igen, snakker om dagen og hvad vi har oplevet. Vi synger vores hjemlands vemodige sange og siger godnat.

Tirsdag 14. feb: Efter morgenmad tager vi afsked med værtsfamilien og kører til Kantinagar

hindutempel. Det er et smukt eksempel på velbevaret 400 år gammel tempelarkitektur. Tmpellet bruges stadig af hele det nordvestlige Bangladesh's hinduer – især til Raas puja'en i november. Vi kigger nærmere på dette Krishna-tempels ornamentik og det tilstødende Shiva-tempel, hvor brahminerne stadig modtager ofringer fra de tilbedende. Tempelkomplekset er nu på UNESCOs liste over Verdens Kulturarv og under det bangladeshiske nationalmuseums beskyttelse. – Så går bussen igen mod nord og øst, og vi skifter til rickshaw og kører langt ud over rismarkerne til en lille landsby, hvor en fattig muslim-familie venter os. Konen hedder Mozida og har kendt rejselederen siden hun var 10 år. Nu er hun gift med mand og tre børn, og vi hører deres livshistorie og snakker om deres hverdag. – Efter frokosten tager rickshaw'ene os tilbage til bussen og vi kører til Rangpur, hvor vi besøger de to andre skrædder centre i GIRLS projektet. Projektet gennemføres i samarbejde med lokale Rotary klubber og finansieret af Århus City Rotary. Vi spiser aftensmad på det nye moderne motel i Rangpur, og efter aftensamlingen siger vi godnat.

Onsdag 15. feb: Efter morgenmadden kører vi til et helt specielt historisk monument, nemlig Paharpur. Paharpur er ligesom Kantinagar tempellet med på UNESCOs liste over Verdens Kulturarv. Det er omkring 1000 år gammelt – altså bygget samtidig med vores vikingetid – og består af et massivt central tempelbygning omkranset på alle 4 sider af et firkantet bygningsværk med munkeceller og en lang række andre bygninger, hvis funktion ikke alle er lige indlysende. Man må ikke klatre helt op på toppen af tempelruinen, hvor det centrale soltempel har været, men man kan gå rundt om det halvvejs oppe og med lidt fantasi godt forestille sig det kæmpemæssige bygningsværk i brændte mursten. Kun fundamenterne af alle disse bygninger er tilbage, men alligevel kan man godt se, at den grundlæggende model har mange lighedstegn med Kantinagar tempelkomplekset oppe nordpå. Vi kigger også på det nærliggende museum med fund fra stedet og kan undre os over den åbenbare sammenblanding af hinduistiske og buddhistiske gudebilleder. – Vi spiser en let frokost og kører en halv time til den 3. SMS skole i Patnitola. Denne skole er den sidst åbnede af de tre skoler og derfor den mindste m.h.t. elevtal. Men bl.a. fordi den holder til i et lejet murstenschus, virker denne skole måske lidt mere etableret end de to andre. Vi kigger rundt i klasseværelserne og drikker te med lærerne, og så sætter vi os ud i bussen igen. Denne gang tager vi den lange tur til Khulna. Her bliver vi indkvarteret i byens fineste hotel Castle Salam, spiser aftensmad og siger godnat.

Torsdag 16. feb: Khulna er nok landets 3. største by mht. indbyggertal. Men den har nærmest ingenting af interesse for turister. Så efter morgenmadden tager vi af sted med kurs imod Bagerhat. Bagerhat var hjemsted for en meget berømt fyrste tilbage i Bangladesh's fortid. Han hedder Khan Jahan Ali. Der står en aura omkring mindet om ham, og alle ved, at han var en umådelig klog, mild, religiøs, smuk, og barmhjertig mand. Han herskede i 15-1600-tallet og blev begravet i Bagerhat. Hans mausoleum, som er tilgængelig (dog kun for mænd!), ligger ved bredden af en enorme dam. Den har han også æren for at have gravet, ligesom han skal have æren af at have udsat et stort antal vilde krokodiller i den. Der findes den dag i dag 5 efterkommere af disse krokodiller i dammen, og vi besøger en af dem og kommer forhåbentlig tæt nok på den til at vi kan klappe den. – Vi besøger også 60 søjle moskeen, som findes på Bangladeshiske frimærker, og det nærliggende museum. – Nu vil det være frokosttid, og vi har bestilt frokost på en danskinspireret og dansk støttet

folkehøjskole i Bagerhat. Tilbage i 1970'erne kom en Danida-ansat med højskolefortid i kontakt med en karismatisk bengaler, der var meget optaget af at udvikle sit land. Han blev dybt fascineret af at høre om Grundtvig og ville absolut prøve at omplante Grundtvigske ideer til bengalsk muld. Det førte til dannelsen af 5-6 højskoler i Bangladesh – støttet af Danida – og fem af dem står den dag i dag – én af dem i Bagerhat, og de laver dejlig mad! – Efter frokosten har vi god tid til at køre den korte tur til Mungla port. Det er en meget travl havn – den næststørste i Bangladesh. Kæmpestore oceangående skibe sejler helt her op i floddeltaet og ankrer op, hvorefter de lossere deres last over i næsten fladbundede coastere. De sejler varerne videre op i landet til Dhaka og andre mindre havne, hvorfra det omlæsses til lastbiler og distribueres til hele landet. Men nede ved flodbredden finder vi en lille motorbåd, der sejler os ud til den turbåd, der skal tage os ned i Sundarbans. Sundarban er egentlig en kombination af ordene "Sundri", som er navnet på det hyppigst forekommende træ i junglen, og "bon", som betyder skov eller jungle. Sundarbans junglen dækker det meste af deltaet i syd-vest Bangladesh. Det er mangrove, dvs. skov der er gennemvædet af skiftevis fersk flodvand og salt havvand. Det er den konstante tilstrømning af flodvand nordfra, der leverer ferskvandet, og tidevandet sydfra, der sørger for levering af det salte havvand. Det er også en del af Bangladesh, der ligger kun få cm over havvandstanden, så den er hårdt ramt af de stigninger af havvandstanden, som allerede nu kan spores. Vi tager os god tid til at finde vores kahytter og nyde udsigten til livet på floden. Så spiser vi aftensmad og lægger os til at sove.

Fredag 17. feb: Vi vågner til lyden af besætningen, der tilbereder vores morgenmad. Vi har hele natten ligget for anker i en biflod borte fra Mungla's larm. Floden er bred som Lillebælt, og når vores bevæbnede politi eskorte er kommet ombord, begynder vandet at bruse langs skibets sider, mens vi arbejder os sydover. Først kommer vi forbi en koloni af skure og primitive huse oppe på den østlige flodbred. Det er her, sømændene fra de oceangående skibe går i land og søger det kvindelige selskab, de har måttet savne i ugevis til søs. Men vi vælger at sejle forbi... - Ved frokosttid lægger vi til ved en af skovvæsenets stationer. Vi går i land og kigger lidt nærmere på mangrove junglen, kravler op i et udkigstårn og spejder efter en bengalsk kongetiger, men når måske kun et se friske spor af dens poter i den lerede skovbund sammen med utallige spor efter de plettede hjorte, som Sundarbans junglen er så rig på. Vi vender næsen nordpå igen og sejler op imod Mungla. Undervejs sejler vi ind af en stille

sideflod. Her kaster vi anker og stiger ned i en lille robåd og borer os ind i junglen ad de mindste og tætteste små sidefloder. Vi er tavse og musestille, og alligevel ser måske ikke nogen bengalsk kongetiger, men der er gode muligheder for at se aber og hjorte, og vi får i hvert fald de røde krabber at se ved enhver leret flodbred. Mæt af indtryk og den skarpe sol vender vi tilbage til båden og slapper af, mens vi sejler nordpå. Vi sejler forbi Mungla og når ud på aftenen frem til Khulna. Her lægger vi til ved siden af den hæderkronede hjuldampner "Gazi" fra Rocket linjen - forhåbentlig i tid til aftensmaden! Efter aftensmaden finder vi vores kahytter og har nu god tid til sat kigge os omkring på den store hjuldampner. Den afgår først fra Khulna kl. 3 om natten, så vi kan gå i seng, mens alle de andre passagerer indfinder sig og der læsses varer i lastrummene.

Lørdag 18. feb: Hele dagen tilbringer vi på Rocket hjuldampneren. Vi har sovet i 2-personers kahytter oppe på 1. klasse – adskilt fra 2. klasses passagererne, hævet over 3. klasses mylderet og fjernt fra gratisterne nede ved styremaskinen – og måltiderne serveres af de uniformerede tjenere (ris og lækre fisk, naturligvis!). Vi lægger til ved den ene flodstation efter den anden og kan betragte scenerierne veksle omkring og under os. Ved flodstationerne står folk af og på og

store bundter af forskellige varer læsses og losses ved håndkraft af senede og svedglinsende kulier, der henrykt griner til tilskuerne oppe på 1. sal.

Under sejladsen vil vi kunne se udryddelsestruede floddelfiner komme op for at ånde. Floddelfinerne, der er på størrelse med små marsvin, er næsten blinde og desværre ofte vikles tit ind i fiskernes garn, hvor de drukner. Ude på fordækket kan vi slappe af og få serveret lækker te – vi kan få skrevet de sidste sider i dagbogen eller ordne billeder i kameraet. Til aften får vi naturligvis serveret ris og en ny slags fisk og mens mørket sænker sig holder vi samling for sidste gang og snakker om dagens og turens forløb og går vi til køjs.

Søndag 19. feb: Vi vågner tidligt om morgenen ved at hjuldamperen nærmer sig Sadar Ghat i Dhaka. Vi skynder os at spise morgenmad og pakker vores ting sammen, og efter at damperen har lagt til i den kaotiske færgehavn, finder vi vores bil i land og maser os vej igennem trafikmylderet tilbage til området nær hotel Bon Vivant. Vi tager dog hen på det marked, hvor vi begyndte rejsen og ordner de indkøb, vi vil gøre. Der er mulighed for at købe fine ægte perler, original og fin silke, messingting og gamle antikviteter. Der er noget for enhver pengepung!

Som en af de sidste oplevelser finder vi en rickshaw til hver af de rejsende, og i en lang række tager vi om i Den nordiske Klub. Her vil vi spise frokost – måske en portion dansk Brændende Kærlighed eller bøf med løg, Dyrlægens Natmad eller et stykke med spegepølse – eller en sidste gang ris og karry! Så sætter vi os ovenpå sammen med en af de danske medarbejdere ved den danske ambassade og får en god orientering om den aktuelle situation i Bangladesh – og sætter derved alle vores oplevelser ind i den rette sammenhæng – både i forhold til landet som sådan og i forhold til verdenssituationen på den tid. - Bagefter kan vi tage en dukkert i svømmebølen og slappe af med en kold Carlsberg eller Tuborg.

Når dagen slutter, er der afgang til lufthavnen, check-in og flyafgang – og så er eventyret slut for denne gang.

Mandag 20. feb: Ankomst til Danmark

NB: Programmet kan ændres uden varsel p.g.a. omstændigheder, som vi ikke er herre over. Om muligt vil gruppen hver dag efter aftensmad samles og udveksle oplevelser og overvejelser.

